

Een Uitdagend en Verbindend Perspectief voor Midden - Groningen

Verkiezingsprogramma GroenLinks Midden-Groningen
gemeenteraadsverkiezingen op 22 November 2017

Nieuwe gemeente, nieuwe kansen!

Als u dit leest bent u waarschijnlijk betrokken bij de toekomst van de nieuwe gemeente Midden-Groningen. U woont of werkt er, gaat er naar school of brengt er uw oude dag door. Misschien hebt u eigenlijk wel meer op met Hoogezand, Westerbroek, Slochteren of Muntendam, Steendam of met één van de tientallen dorpen of buurten waaruit onze nieuwe gemeente gaat bestaan.

Dat laatste geldt ook voor GroenLinks. Wij zijn voor het **denken in dorpen, buurten en doelgroepen: zij staan in ons programma centraal**. Denken en werken vanuit leefsituaties is voor GroenLinks het vertrekpunt.

Toch kan ook het **grotere verband** van een gemeente met meer dan 60.000 inwoners (de 60e van het land) en met een oppervlakte van meer dan 300 km² (de 20e van het land) veel **toegevoegde waarde** opleveren. Die komt naar onze overtuiging het beste tot stand in goed samenspel tussen die grote gemeente en (samenwerkingsverbanden van) bewoners, organisaties en bedrijven.

De verkiezingen in Midden-Groningen zijn de eerste na de Tweede Kamerverkiezingen. Bij die landelijke verkiezingen zijn er meer stemmen dan ooit op GroenLinks uitgebracht. GroenLinks ging van 4 naar 14 zetels. Dat stemt optimistisch.

Maar het gaat ons niet zozeer om deze aantallen, het gaat er vooral om erkenning te krijgen en draagvlak te verwerven voor onze **5 landelijke hoofdpunten: Eerlijk Delen, Schone Energie, Eerlijke Kansen, Menselijke Zorg, Eén Samenleving**.

Voor deze hoofdpunten maakt GroenLinks zich al sinds haar geboorte sterk. Met name schone energie c.q. aandacht voor het klimaat wordt inmiddels breed gedragen. Ook nu GroenLinks niet deelneemt aan het kabinet zal het er de komende jaren meer op aankomen hóé het klimaat beschermd en versterkt gaat worden, dan óf dat gaat gebeuren. Zoals Jesse Klaver dat aangaf: “er zijn wel 20 wegen waarlangs (het klimaatakkoord van) Parijs bereikt kan worden.” Dat geldt ook voor de bijdrage van Midden-Groningen aan klimaatverbetering.

Maar toch, niet alleen op het punt van milieu, zeker ook op onze andere vier hoofdpunten moet nog veel gebeuren. GroenLinks wil daarom in Midden- Groningen op bestuurlijk niveau mee aan het stuur zitten en actief verder bouwen aan datgene waar we ons in de raden en colleges in de afgelopen jaren voor hebben ingezet. Juist ook op gemeentelijk niveau, omdat daar – vaak zelfs juist daar - de vertaling van -(Europees-, nationaal- en provinciaal) beleid naar praktijk kan worden vormgegeven en er steeds meer taken aan gemeenten worden overgedragen.

De noodzakelijke, en dus onvermijdelijke overgang naar groene economie biedt, naast het sparen van het milieu, kansen op vele terreinen waar GroenLinks zich sterk voor wil maken.

Twee andere belangrijke hoofdlijnen om in de komende jaren de gemeente met haar inwoners in dorpen en buurten en op nieuwe leest te schoeien zijn:

- de breed ervaren behoefte aan nieuwe vormen van (meervoudige) democratie
- de aanpak van de aardbevingsproblematiek

Beide punten zijn van essentieel belang om te komen tot herstel en vergroten van het vertrouwen in de politiek en haar organisaties en instituties, en het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij ontwikkelingen in het eigen gebied.

De gevolgen van de aardgaswinning brengen nog steeds veel zorgen met zich mee, zowel op individueel als op gemeentelijk niveau. GroenLinks staat voor een veel (pro-)actievere positie van de gemeente in de organisatie van, de aanpak van, en de besluitvorming over de gevolgen van de

aardbevingen. Dit uiteraard in nadrukkelijke samenwerking met (vertegenwoordigers van) inwoners en bedrijven. Er zal in ieder geval een grote investeringsgolf richting aardbevingsgebied en onze gemeente komen. Naast het zo goed mogelijk wegnemen van de zorgen over de gevolgen van de gaswinning is het zaak is in te spelen op de kansen die die investeringen met zich mee kunnen brengen. We moeten zorgen als gemeente daar klaar voor te zijn.

De uitgangspunten en voorstellen in dit programma richten zich dan ook niet alleen op de komende vier jaar, maar wij hebben ze geschreven in het **perspectief van een langere reeks van jaren**. Ook het perspectief van het Klimaatakkoord van Parijs.

Wij zijn **optimistisch** over een mooie toekomst voor de gemeente Midden-Groningen, het Hart van de provincie Groningen.

Heleen Visscher, voorzitter afdeling GroenLinks Midden-Groningen
Mariet Bosman, lijsttrekker GroenLinks Midden-Groningen

1. De kracht van lokaal

Als wij vanuit de leuze 'Think Global, Act Local' (*Denk Mondiaal, Handel Lokaal*) kijken naar onze 5 hoofdpunten dan zijn wij ervan overtuigd dat kansen alleen op een goede manier gerealiseerd kunnen gaan worden als de trend van **globalisering en schaalvergroting** in balans wordt gehouden door een tegenkracht. Een **tegenkracht** in de vorm van **processen van schaalverkleining en "lokalisering"**. En juist daarvoor is de schaal van 'de gemeente' een vruchtbare bodem.

Een belangrijke basisvoorwaarde daarbij is dat ieder individu en iedere organisatie, zo goed mogelijk met 'de nieuwe wereld' mee kan doen. Zeker niet alleen economisch, maar ook om aansluiting te vinden en te blijven houden bij maatschappelijke ontwikkelingen in het 'dagelijks leven'. Snel internet is daarvoor een van de vereisten. Een echt toekomstbestendig snel internet betekent: aangesloten zijn op **glasvezel van de hoogste kwaliteit**. Er zijn goede voorbeelden van **lokale initiatieven** die dat – vaak zonder overheidssteun – al voor elkaar hebben gekregen, ook binnen onze nieuwe gemeente. Die initiatieven willen en kunnen er tevens voor zorgen dat (buurt-)bewoners met geen of weinig vaardigheid in de omgang met 'de digitale wereld' er op een laagdrempelige wijze hun weg in kunnen gaan vinden. Goede toegang tot de digitale wereld is, behalve noodzakelijk, ook leuk, leerzaam en interessant.

GroenLinks wil graag samen met inwoners, organisaties en bedrijven onderzoeken welke laagdrempelige, nieuwe democratische werkvormen een positieve bijdrage kunnen gaan leveren aan de ontwikkeling van onze gemeente.

Kortom, GroenLinks wil lokale initiatieven binnen onze nieuwe gemeente stimuleren en faciliteren.

2. Ons programma is een proces

Wij vinden dat de tijd voorbij is dat een politieke partij een programma kan presenteren en pas na 4 jaar verantwoording aflegt. Wij zijn ervan overtuigd dat het maken, uitvoeren en verantwoorden van een **programma een continu proces** is. Wij willen de ziel van een beweging zijn en blijven. Een beweging die de (gemeentelijke) samenleving opener, duurzamer en meer solidair maakt.

Daarbij willen wij ons nog meer **richten op vragen, zorgen en initiatieven van inwoners, bedrijven en organisaties. Op deze inbreng willen wij onze besluiten in de gemeenteraad en zo mogelijk in het college baseren.**

Voor ons programma gebruiken wij het beeld van een hart. Niet alleen omdat de nieuwe gemeente geografisch het middelpunt van de provincie is. Wij doen dat ook omdat wij hebben ontdekt dat wanneer je tussen de grootste plaatsen van Midden-Groningen een lijn trekt een hart zichtbaar wordt. Een mooi beeld voor de samenhang en samenwerking die wij in de nieuwe gemeente willen helpen bevorderen.

3. Onze Hartenkreten

Binnen ons programma maken wij een doorvertaling van de eerder genoemde landelijke hoofdpijlers - *Eerlijk Delen, Schone Energie, Eerlijke Kansen, Menselijke Zorg, Eén Samenleving* - naar

onze eigen gemeente. Uiteraard met accenten die voor de (Midden-) Groningse situatie belangrijk en kansrijk zijn.

Bovenstaande hoofdpijlers zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in drie perspectieven :

- A. Solidaire Samenleving
- B. Duurzame Economie
- C. Open Democratie

Binnen elk perspectief beschrijven wij een aantal “hartenkreten”. Wat ons betreft zijn dat voorzetten. Wij willen **in gesprek blijven met (groepen van) inwoners, ondernemers, boeren, zzp'ers, ouders, jongeren**. Wij willen dit doen door het organiseren van themagerichte gesprekstafels met ervaringsdeskundigen, beroepsgroepen en het organiseren van politieke cafés.

Omdat wij in dit programma inzetten op fundamentele vernieuwingen bepleiten wij een collegeprogramma dat zich niet beperkt tot de klassieke 4-jarige periode. Er zijn concrete doelstellingen voor een langere termijn nodig, met soms slechts een ‘stip op de horizon’ als ontwikkelingsrichting.

A. Solidaire Samenleving

In de gemeente Midden- Groningen wonen ruim 60.000 mensen met verschillende achtergronden en geschiedenissen. GroenLinks vindt dat iedereen erbij hoort. De samenleving wordt verrijkt door verschillen op cultureel- en religieus gebied, in opleidingsniveau en gezinssamenstelling. Wanneer mensen vanwege leeftijd, kleur, levensovertuiging, handicap, geslacht, seksuele gerichtheid of politieke opvatting belemmerd worden om deel te nemen aan de samenleving, dan maakt GroenLinks zich hard om deze belemmering(-en) weg te nemen.

Wij zien een solidaire samenleving als een vorm van beschaving, met solidariteit tussen kansrijk en kansarm: wie vandaag kansrijk is, kan morgen kansarm zijn.

- Financiële basiszekerheid voor iedereen. Onrust over inkomen en dus onrust over het betalen van huur, eten, zorgkosten en noodzakelijke uitgaven en (kleine) extra's voor de kinderen, belemmert zelfstandigheid en ontwikkeling.
Wij willen, zolang het nog geen landelijk beleid is, in onze gemeente experimenteren met vormen van basisinkomen door bijvoorbeeld mensen met bijstand en ouder dan 50 jaar vrij te stellen van de sollicitatieplicht.
En financiële basiszekerheid betekent ook een ruimhartig minimabeleid voor iedereen onder de 130% van de bijstandsnorm.
- De bijstandsuitkering is een belangrijk vangnet. Maar als er werk is, krijgt iemand dat aangeboden. En wij willen de regels zodanig uitvoeren dat het loont om (tijdelijk) werk aan te nemen en er - indien nodig - weer kan worden teruggeschakeld naar een uitkering zonder bureaucratische rompslomp. In de bijstand zijn maatwerk en vertrouwen leidend in het beleid dat GroenLinks wil.
- Initiatieven voor collectieve verzekeringen voor specifieke doelgroepen, zoals een zorgverzekering naar Rotterdams voorbeeld, een collectieve rampenverzekering, of een

collectieve verzekering voor groepen met een onzekere c.q. instabiele inkomenspositie, zoals zzp'ers.

- De gemeente moet, waar mogelijk, een bijdrage leveren om onze landelijke doelstelling van verlichting van arbeidsbelasting tegenover verzwaren van milieubelasting te realiseren.
- Inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben om zelfredzaam te kunnen zijn, moeten deze ook kunnen krijgen op een respectvolle manier. De hulp en ondersteuning kan gegeven worden door vrijwilligers, mantelzorgers en professionals, waarbij een goed samenspel moet worden georganiseerd tussen deze groepen en de betrokken inwoner(s). Vanzelfsprekend wordt de ondersteuning zo dicht mogelijk bij de inwoners georganiseerd.
- GroenLinks wil investeren in de bestrijding van armoede. De inwoners van Midden-Groningen zijn solidair met elkaar, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
- De kleding- en voedselbanken zijn instellingen die momenteel helaas noodzakelijk zijn. De gemeente heeft hier een (armoede-)zorgplicht. Binnen enkele jaren moeten voedsel- en kledingbank overbodig worden, onder meer door de invoering van het basisinkomen.
- Corporaties, energieleveranciers en andere instanties kunnen vroegtijdig signalen afgeven bij de gemeentelijke kredietbank, -of het sociaal team - zodat de betalingsachterstanden niet onoverkoombaar hoog oplopen. Er moet gericht naar een vorm gezocht worden, die binnen de (privacy-)wetgeving valt.
- Het Verdrag inzake Rechten van het Kind is ook in onze gemeente uitgangspunt bij het inrichten en handelen.
- Er moet goede ondersteuning zijn in de sociale structuur en omgeving van de jeugd en voor het begeleiden bij het opvoeden en opgroeien. Wij willen investeren in een sociale structuur van opvoeden en opgroeien als vanzelfsprekende verantwoordelijkheid van ouders, sociale (buurt-)netwerken en professionals op school, zowel in de vrije tijd als in de hulpverlening. In dit licht moeten er ook voldoende middelen vrijgemaakt worden om preventieve programma's uit te kunnen voeren en maatwerk te leveren.
- De komende jaren wordt het zwaar om de kwaliteit in de (jeugd-)zorg te kunnen waarborgen. Een gebrek aan geld mag nooit een reden zijn om minder zorg te leveren. We kijken niet alleen naar de portemonnee, maar we kijken naar de vraag van de mensen.
- Kinderen, jongeren en volwassenen hebben een omgeving nodig waar het veilig is, waar gelegenheid is elkaar te ontmoeten. Voldoende wijk- en buurtcentra en uitdagende speelruimte, plus hangplekken voor de oudere jeugd, brengen een prettige woonsfeer dichterbij.
- Veiligheid is een belangrijk thema voor jong en oud. .. De invoering van zwembles op scholen is gewenst, zeker voor de kinderen die van huis uit nooit gestimuleerd worden om een zwembad te bezoeken.

- Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Midden-Groningen biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven, ongeacht de procedurele fase waarin ze zich bevinden. Samenleven vraagt inzet van henzelf, maar ook van ons als ingezetenen
- GroenLinks staat voor een gastvrije gemeente Midden-Groningen, waarbij dorpen en buurten die vrijwillig vluchtelingen op willen nemen worden gestimuleerd en gefaciliteerd.
- Iedereen, van jong tot oud(er), heeft recht op onderwijs dat bij hem of haar past. Onderwijs dat iedereen in staat stelt zich te ontwikkelen en bij te blijven in taal, burgerschap, sociale en technologische en digitale ontwikkelingen. Daarom moeten onderwijsvoorzieningen voor iedereen bereikbaar zijn.
- GroenLinks wil werken aan topkwaliteit van onderwijs, in samenwerking tussen schoolbesturen en gemeente.
- GroenLinks vindt dat kennis en ervaring van ouderen beter benut kan worden door inzet van bijv. mentorprojecten en Gildemeesters (leermeester, leerling).
- Cultuur en sport vormen een verbindende factor tussen (groepen van) inwoners en zijn drager van een solidaire samenleving. Daarvoor dienen voldoende middelen ter beschikking te zijn en dient er voor een goede spreiding van sport - en culturele voorzieningen over de hele gemeente gezorgd te worden. Ook kan de meerwaarde van goede samenwerking tussen thematisch vergelijkbare culturele instellingen onderzocht worden.
- GroenLinks vindt het belangrijk dat iedereen van jongs af aan toegang heeft tot cultuur - onafhankelijk van het inkomen van hun ouders.
- Een arbeidzaam leven is voor velen een belangrijke, zingevende bestaans(voor-)waarde. GroenLinks wil daarom werkgelegenheid bevorderen, in samenwerking met ondernemers en onderwijs. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar het creëren van mogelijkheden voor inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt.
- Opdrachten van de gemeente gaan naar lokale ondernemers, zodat het werk door de plaatselijke bevolking wordt uitgevoerd.. Is de gemeentelijke opdracht te complex, dan wordt verder gezocht.
- Vrijwilligerswerk kan vaak een goede tijdsbesteding zijn, zowel voor de vrijwilliger zelf als voor de ontvangende partij. Wij willen dan ook nadenken over mogelijkheden hoe vrijwilligerswerk beter te stimuleren, en inwoners die geen betaald werk hebben uit te nodigen bij te dragen aan een (nog) leefbaarder gemeente.
- Ook in onze gemeente wonen mensen met beperkingen. GroenLinks vindt dat de gemeente het Verdrag voor mensen met een beperking adequaat en met spoed moet (laten) uitvoeren, waarbij prioriteiten met betrokkenen samen moeten worden vastgesteld.

Mentaliteit, bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid zijn daarbij belangrijke aandachts- en uitgangspunten.

- GroenLinks vindt goede en voor iedereen betaalbare zorg voor ouderen een kwestie van beschaving. In direct overleg met (vertegenwoordigers van) betrokkenen en verzorgenden moet gewerkt worden aan verbetering van de kwaliteit van de zorg.
- Voor mensen die ondanks een beperking langer thuis willen wonen, zal een goede ondersteuningsstructuur moeten worden georganiseerd, bijvoorbeeld door intensiever gebruik te maken van allerlei nieuwe ICT-voorzieningen en het toepassen van Domotica.

B. Duurzame Economie

Een nieuwe gemeente biedt goede kansen op nieuwe geluiden en een schone lei! Hoe zorgen we samen voor een positief investeringsklimaat, waarbij **eerlijk delen en eerlijke kansen** de leidraad vormen.

In onze ogen zijn er ook op economisch terrein uitstekende mogelijkheden en kansen voor de gemeente om mee aan de slag te gaan. Die aanpak kan per doelgroep en dorp of buurt verschillend uitpakken, maar de uitdaging is op al die niveaus te komen tot een evenwichtig en rechtvaardig resultaat.

Juist in duurzaam-economisch perspectief liggen er goede kansen. Extra kansen zelfs, omdat klimatologische ontwikkelingen niet op zich zelf staan. Hand in hand met economische, biologische en (informatie-)technologische ontwikkelingen lijkt er een niet te stuiten proces van schaalvergroting en globalisering te ontstaan. Deze "vierde" revolutie (na stoom, elektriciteit en informatie) lijkt – door zijn grootschaligheid, onoverzichtelijkheid en complexiteit – vaak te leiden tot een gevoel van machteloosheid en onzekerheid voor ons als gewone mensen. Wij denken echter dat die ontwikkelingen ook veel kansen met zich mee kunnen brengen, juist voor een gemeente als Midden-Groningen met haar praktisch en technisch georiënteerde beroepsbevolking.

De economische structuur en de samenstelling van de beroepsbevolking in (Midden-)Groningen bieden goede mogelijkheden om mee te ontwikkelen aan, en mee te profiteren van de eerdergenoemde technologische "vierde" revolutie.

Duurzaamheid is daarbij ons uitgangspunt. GroenLinks stelt als doel dat Midden-Groningen de groenste gemeente van Nederland wordt.

Een belangrijk (economisch) '**spanningsveld**' lijkt te bestaan tussen (een groot deel van) de **agrarische ondernemers en de natuur & milieusector**. Bedrijfseconomische overwegingen in een geld gedreven structuur monden uit in intensieve landbouw en veeteelt, leidend tot monocultuur, raaigraslandschappen en rooibouw op de bodem. Net als bij het groeiende bewustzijn rond de noodzaak tot energietransitie wil GroenLinks graag in overleg met de agrarische sector, in het besef dat de intensivering van de afgelopen decennia inmiddels een (letterlijk) doodlopende weg is gebleken.

- De (ruimtelijk-fysieke) economische structuur van Midden-Groningen kan in belangrijke mate versterkt worden. Te denken valt onder meer aan de aanleg van een glasvezelnetwerk tussen de 15 grootste plaatsen dat kan dienen als ruggengraat voor lokale netwerken, en waarbij

rekening wordt gehouden met toekomstige behoeften aan verbindingen, bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van de door ons gewenste energie-neutrale dorpen.

- Windmolens en zonneparken zijn binnen de gemeente Groningen welkom, mits de inwoners bij de plaatsing en bouw betrokken worden. De inwoners in de (directe) omgeving moeten (financieel) kunnen profiteren van de opbrengsten en er mag geen onnodige overlast ontstaan.
- De verdubbeling van de N33 biedt veel meer mogelijkheden dan slechts een verbeterde verbinding van de A7 naar Appingedam/Delfzijl/Eemshaven. Wij willen van de N33 een 'transitieweg' maken, om de overgang naar een digitale en energie-neutrale economie te faciliteren. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan faciliteiten voor chauffeurloos rijden, energie opwekking en opslag, overslag van (agrarische) bulkgoederen met kleinschalig elektrisch transport in het achterland.

Deze toekomstgerichte infrastructuur biedt naast economische- en maatschappelijke kansen ook legio mogelijkheden op andere terreinen, zoals voor ondersteuning en ontwikkeling van sport/recreatie (fietsroute, campings etc.) en cultuur/horeca. En dat allemaal in inspirerende harmonie met natuurwaarden. De verdubbeling van de N33 biedt ook uitgelezen mogelijkheden om de verbindingen in de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren en Duurswold en de Dollardregio met elkaar te verbinden.

- GroenLinks bepleit dat natuurbeheer en landbouw en veeteelt met elkaar verbonden worden. Hierbij profiteert de natuur van de landbouw en andersom. Een stabiele inkomenspositie voor boeren is daarbij voor ons een randvoorwaarde voor de fasering van deze verandering. Wij ondersteunen daarom boeren die ook andere voorzieningen willen organiseren, zoals kamperen bij de boer, theetuin, verkoop van hun eigen producten.
- GroenLinks werkt echter niet mee aan uitbreiding van de intensieve veehouderij, vermeerdering van mestopslag of aan gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.
- Gereguleerde wietteelt zou landelijk beleid moeten zijn, GroenLinks Midden-Groningen staat er voor open.
- Ook willen wij dat de woon- en werkomgeving in de meer "verstedelijkte" gebieden van onze gemeente natuurlijk worden ingericht en beheert. Biodiversiteit in planten en dieren bij berm- en waterbeheer staan voorop. Bestaande natuurlijke gebieden beschermen wij.
- De dierenbescherming laat nog te veel te wensen over. Dat moet zorgvuldiger en beter.
- Het stimuleren van productie van vormen van groene energie zal prioriteit moeten krijgen in Midden-Groningen.
- GroenLinks staat voor een actief en vernieuwend woonbeleid. **Goed wonen** is niet alleen een belangrijke basisvoorwaarde in termen van welzijn, maar biedt ook economische kansen voor onze nieuwe gemeente. Gezien de overkook van de huisvestingsmarkt in de Randstad, maar ook in Stad, kunnen/moeten wij Midden-Groningen nadrukkelijker als potentiële woonplaats afficheren. Extra kansen hiervoor dienen zich nog aan op het kruispunt van

duurzame economie en 'aardbevingscompensatie'. Het is daarom zaak om ons – in samenwerking / afstemming met vooral de Stad - sterk te maken voor een gedurfd (kleinschalig) woningbouwprogramma (met stedenbouwkundig en landschappelijk goed ingepaste nieuwbouwmogelijkheden, ook voor kleine kernen, starterswoningen en ruimte voor experimentele woonvormen, waaronder rugzak-, familie-, groeps-, studentenwoningen, art houses, tiny houses, collectief particulier opdrachtgeverschap).

- GroenLinks staat voor een veel (pro-)actievere positie van de gemeente in de organisatie van, de aanpak van, en de besluitvorming over de gevolgen van de aardbevingen. Dit in nadrukkelijke samenwerking met (vertegenwoordigers van) inwoners en bedrijven.
- We vinden dat de gemeente een veel actievere en zichtbaardere rol moet gaan spelen in de afhandeling en vormgeving van schadeafwikkeling door aardbevingen. Waar mogelijk moet dit mede ten goede komen aan regionale economische activiteiten.
- Om aardbevingen en bodemdalingen te voorkomen moeten alle mijnactiviteiten fors worden teruggedraaid, zo mogelijk tot nul.
- Met tilt meters ben je voortdurend aan het monitoren. Een vereiste, want een beving is geen statisch proces. De gemeente werkt mee aan plaatsing en verhaalt de kosten uiteindelijk op de NAM.
- Wij willen werken aan een passend voorzieningenniveau in de dorpen en buurten die bijdragen aan de verbetering van de leefbaarheid. Dat vraagt om creatieve oplossingen, zoals openbaar vervoer op maat, mobiele zorgverlening, samenwerkingsscholen en bezorgdiensten.
- De bibliotheek, de muziekschool, de sportclub, de kinderboerderij ... enzovoort, zijn locaties waar geleerd kan worden (jong en oud). GroenLinks wil deze buitenschoolse voorzieningen en activiteiten zoveel mogelijk in stand houden.
- GroenLinks staat voor een gemeente die financiële ondersteuning durft te bieden bij maatschappelijk gewenste ontwikkelingen die geen of onvoldoende gehoor vinden bij daarvoor bestaande reguliere instellingen. Die ondersteuning dient bij voorkeur gestalte te krijgen in de vorm van garantstelling of de instelling van revolverende fondsen. Het idee van een dergelijk fonds is dat de gemeente tijdelijk middelen beschikbaar stelt. Deze moeten dus weer terug worden betaald.
- Een goede glasvezelinfrastructuur is van essentieel belang voor een goed functionerende duurzame economie. Afstand is dan voor veel werk(-ers) van minder belang, hetgeen veel woon-werkverkeer scheelt, wonen en werken aan huis is veel beter te combineren, zoals ook thuiswerken 'voor de baas'.
- Ook een goede fysieke verbinding tussen dorpen en buurten en aansluiting op openbaar vervoer naar Groningen is essentieel voor goed wonen en werken. Behoud van de huidige stations en mogelijk uitbreiding met nieuwe is van groot belang. Binnen dit thema moeten ook de mogelijkheden onderzocht worden voor (verbetering van) kleinschalig (elektrisch) vervoer.

- Iedere inwoner wordt (financieel) geprikkeld om gft, plastic, blik, glas, papier, kca en restafval te scheiden en apart aan te bieden. Als dit niet voldoende resultaat geeft, valt te denken aan een verplichting tot scheiden.
- De gemeente wijst locaties aan waar wél vuurwerk mag worden afgestoken. Handhaving is erg lastig, maar niets doen inzake vuurwerk behoort tot het verleden.

C. Open Democratie

Macht komt van boven. Daar zal ook de gemeentelijke herindeling niets aan veranderen. Maar, zeggen wij, gezag komt van onderen. De nieuwe raadsleden en wethouders zullen voor open lijnen moeten zorgen en bewoners van buurten en dorpen zoveel mogelijk faciliteren om hun stem te laten gelden, maar ook moeten uitleggen waarom besluiten zijn genomen zoals ze zijn genomen. Voor inwoners is “de overheid” vaak een onoverzichtelijk en onvoorspelbaar geheel geworden. En nog geautomatiseerd ook. Een (digitaal) loket zonder gezicht. Wij vinden dat de gemeente (raadsleden, burgemeester en wethouders en ambtenaren) bij uitstek het menselijke gezicht en het aanspreekpunt moet zijn voor al haar inwoners, organisaties en bedrijven. Een gemeente waarin inwoners en politici elkaar weer vertrouwen door naar elkaar zichtbaar te zijn, transparant te handelen, uit te leggen en met elkaar in gesprek en overleg te blijven.

- Midden-Groningen wordt een open lokale democratie, met een gemeentelijke organisatie die lef toont door het faciliteren van en participeren in nieuwe ontwikkelingskansen, zowel in economisch- als maatschappelijk en sociaal perspectief.
- De gemeentelijke organisatie biedt een platform en steunpunt voor alle inwoners, van kansrijk tot kansarm(-er).
- Vernieuwing en digitalisering zijn de rode draden naar een kansrijke toekomst. Belangrijk is dat dit niet ten koste gaat van het menselijke gezicht, en ervoor te blijven zorgen dat (be)grip en toegankelijkheid voor iedereen voorop blijven staan.
- Om een betere aansluiting te verkrijgen op vragen en belangen van inwoners, bedrijven en organisaties stellen wij voor te onderzoeken of de raadscommissies en de portefeuilleverdeling van wethouders niet beter ingedeeld kunnen worden naar dorpen, buurten en (doel-)groepen. In ieder geval hebben dorpen en wijken een vast aanspreekpunt.
- GroenLinks wil graag experimenteren met nieuwe vormen van lokale (meervoudige) democratie en samen met inwoners, organisaties en bedrijven onderzoeken welke laagdrempelige, nieuwe democratische werkvormen een positieve bijdrage kunnen gaan leveren aan de ontwikkeling van onze gemeente. We willen dat ook de gemeente regelmatig meet-up’s organiseert met inwoners, organisaties en bedrijven, om informatie uit te wisselen en meningen te peilen.
- Dorpen, wijken, buurten en (doel-)groepen worden dragers van de lokale democratie. Zij worden gestimuleerd en gefaciliteerd bij het oprichten van bijv. coöperaties, als kleinschalige organisaties, die goed in staat zijn om zaken te doen en belangen te behartigen ten behoeve

van de bewoners en leden. Onze leidraad met betrekking tot de inrichting van de gemeentelijke organisatie wordt dan ook: “decentrale menselijke dienstverlening als dat kan en centrale deskundigheid als dat moet”.

- Positieve ontwikkeling van Midden-Groningen is gediend met het bieden en gunnen van kansen aan individuele burgers en organisaties. Initiatieven – zowel op economisch als op maatschappelijk en sociaal gebied - moeten geen drempels tegenkomen, en moeten waar nodig en mogelijk geholpen worden met een aanpassing van regels. Nieuwe, kansrijke ontwikkelingen worden gefaciliteerd in de vorm van een pilot of met experimenten.